

De bonden hebben de macht. Het wordt tijd dat ze die gebruiken!

Vertegenwoordigers uit de branche discussiëren bij de KNVB over nieuw elan in de sector

In de vorige uitgave introduceerde vakblad *Fieldmanager* het thema voor de komende editie van het Nationaal Sportvelden Congres op 1 december.

De crux: laten we allemaal onze handtekening zetten onder een beknopt aantal simpele spelregels waarmee we het niveau van de sector opkrikken.

Makkelijk gezegd, maar wat vindt de sector daarvan? *Fieldmanager* vroeg een aantal betrokkenen naar hun mening.

Auteur: Hein van Iersel

Natuurlijk heeft zo'n convenant geen juridisch gewicht. Niemand zal – al dan niet met pek en veren besmeurd – de sector worden uitgezet, omdat hij zich niet aan het convenant heeft gehouden. Natuurlijk niet. Het convenant is eerder bedoeld als aansporing, aanjager en misschien als ijkpunt.

Het expertpanel werd gehouden in het hol van de leeuw: bij de KNVB in Zeist. Een belangrijk detail, omdat alles in het convenant feitelijk om de sporters gaat en die worden vertegenwoordigd door de bonden. Gelukkig waren naast de KNVB ook NOC*NSF en de Golffederatie vertegenwoordigd. Gosewin Bos van Antea Group startte het overleg met zijn opmerking dat hij de insteek van het convenant niet helemaal kon plaatsen. 'Zo slecht zijn onze velden toch niet?' En als tweede vraag: 'Zijn velden in het buitenland vaak niet veel minder van kwaliteit?' Gelukkig geeft Bos meteen zelf het antwoord. Velden in Nederland halen weliswaar een voldoende, maar door het huidige systeem van laagste prijs is dit wel een magere voldoende. Niet geheel toevallig sluit collega-aannemer André Ceelen van CSC Sport zich bij hem aan. Ook Ceelen erkent dat er een foute incentive in de markt zit. Kwaliteit wordt niet betaald. Het is bijna onvermijdelijk dat aannemers verplicht worden om voor de beruchte zes min te gaan.

Ook Seth van der Wielen herkent het bezwaar van de beide aannemers. Het huidige aanbestedingsregime is niet altijd bevorderlijk voor een zoektocht naar het beste veld.

De vertegenwoordiger van NOC*NSF, Richard Jacobs, staat hier duidelijk iets genuanceerder in dan de aannemers. Het is logisch dat een aannemer een beter veld voor een betere prijs wil bouwen. De insteek van NOC*NSF is daarnaast ook: 'Het beste veld voor zo weinig mogelijk geld. Het is in het belang van de bonden, clubs en sporters dat de prijzen laag blijven. Constructies en onderhoud moeten wel betaald worden, en de trend van de afgelopen jaren is dat gemeentes bezuinigen op hun bestedingen voor sport en dat er steeds meer voor rekening van de clubs komt.'

Kunstgras

We praten over kwaliteit en het systeem dat kwaliteit op de beste manier zou borgen. Onwillekeurig gaat het dan al snel over kunstgras. Dat is logisch, omdat een groot deel van de budgetten wordt besteed aan dit soort velden en veel regelgeving primair op deze velden gericht is. Wat kunst- en natuurgras met elkaar gemeen hebben, is natuurlijk het bestaan van normen. Een onderdeel van het convenant is: zo veel mogelijk afscheid nemen van de strikt materiaaltechnische aanlegnormen en kiezen voor sporttechnische gebruiksnormen. De redenering daarachter is simpel. De sporter heeft maling aan

Het forum: *De bonden hebben de macht. Het wordt tijd dat ze die gebruiken!* werd gehouden op dinsdag 13 september bij de KNVB in Zeist en werd bijgewoond door:

- André Ceelen - CSC Sport
- Eric Pladdet - Greenengineers
- Gosewin Bos - Antea Group
- Hans Akkers - gemeente Nijmegen
- Hein van Iersel - vakblad *Fieldmanager*
- Jacques van Middelkoop - Middelkoop Advies
- Jos van Orsouw - Ulysses, Megen
- Patrick Balemans - KNVB
- Richard Jacobs - NOC*NSF
- Roy Roijackers - gemeente Den Haag
- Santi Raats - vakblad *Fieldmanager*
- Seth van der Wielen - Kybys

allerlei moeilijk materiaaltechnisch abracadabra en wil alleen een sportvloer waarop het goed en veilig sporten is. Van aannemers hoor je in dit verband nogal eens het verwijt dat adviseurs materiaaltechnische eisen misbruiken om hun favoriete aannemer naar voren te schuiven, en vooral ook om de opdrachtgever te overtuigen van hun eigen bestaansrecht. Seth van der Wielen is met Kybys waarschijnlijk

marktleider op het gebied van advisering voor sport. Hij is het vanzelfsprekend niet eens met het beeld dat wordt geschetst van zijn beroepsgroep. Daarnaast is de tegenstelling materiaaltechnisch-sporttechnisch volgens Van der Wielen niet zo simpel. Van der Wielen: 'Als je een veld alleen op basis van sporttechnische gebruiksnormen zou aanleggen, krijg je naar mijn mening een veld waarop sporters niet willen sporten. Bijvoorbeeld doordat er een overmaat aan infill-rubber is gebruikt om het veld zachter te maken.'

Van der Wielen legt het verder uit: 'Volgens mij zijn we in de sportsector nog niet ver genoeg om

Laten we allemaal onze handtekening zetten onder een aantal simpele spelregels waarmee we het niveau van de sector opkrikken

sporttechnische normen zo te omschrijven dat we ook werkelijk het juiste veld krijgen. We hebben eenvoudig niet de juiste parameters.' Balemans van de KNVB reageert geprikkeld. 'Dat mag allemaal wel zo zijn, maar waarom is deze discussie dan niet eerder gevoerd?'

Makkelijk

Als volstreekte leek stel ik de vraag: 'Het is toch veel makkelijker om een veld te omschrijven met alleen maar sporttechnische eisen?' Van der Wielen is het daar niet mee eens.

Pladdet van adviesbureau Greenengineers reageert dat je wel de juiste sporttechnische eigenschappen moet omschrijven. Een aspect als geur is bijvoorbeeld lastig te omschrijven. Het moet wel meetbaar zijn.

De discussie verschuift naar de verhouding, of liever gezegd de verwarring, tussen sporttechnische eigenschappen en beleving. Iedereen is het erover eens dat het uiteindelijk om de sporter gaat, maar het is onmogelijk om objectief vast te stellen wat de sporter van een veld vindt of verwacht. Een veld waarop je zojuist een wedstrijd gewonnen hebt dankzij een aantal fantastische acties van jouw persoon, speelt altijd lekkerder en beter dan een veld waarop je met dubbele cijfers om de oren hebt gekregen. Hoe logisch de discussie ook is: beleving is duidelijk iets anders dan sporttechnische gebruiksnormen. Patrick Balemans van de voetbalbond lijkt dat haarfijn te snappen, als hij concludeert dat het aantal blessures duidelijk toeneemt wanneer kunstgrasvelden wat ouder worden en hun sporttechnische gebruiksnormen de KNVB-gebruiksnorm beginnen te naderen.

Iedereen veert op. Niemand lijkt dit soort onderzoeken te kennen. Maar voor aannemer André Ceelen is het klip en klaar: 'Als de KNVB-gebruiksnorm zou leiden tot extra blessures, past er maar één reactie. Dan moeten die norm naar boven worden bijgesteld.' Feitelijk geeft de discussie daarmee een bijna ontluiserend beeld van de sector. Er zijn weinig sectoren waarin zo veel werkgroepen in wisselende samenstelling elkaar tegenkomen. Toch zijn de personen van wie je zou mogen verwachten dat ze goed ingevoerd zijn, niet op de hoogte van belangrijke gegevens en problemen. Pladdet geeft gelukkig ook een doorzicht naar een betere toekomst: de Fifa heeft nieuwe normen aangekondigd, die uitgaan van een veel grondigere doortesting van constructies. Volgens Ceelen zal dit een ware massaslachting opleveren op de Sportvloerenlijst. Ook voor de velden die zijn

bedrijf aanbiedt, betekent dit dat een groot aantal constructies zal afvallen.

Op dit moment staan er meer dan 600 constructies op de Sportvloerenlijst. Velen gaan ervan uit deze lijst wordt teruggebracht naar 100 of nog minder velden, wanneer de nieuwe Fifa-normen van kracht worden.

Nijmegen

Hans Akkers van de gemeente Nijmegen is voorzichtig optimistisch over de staat van zijn velden. Hij heeft het idee dat Nijmegen als relatief grote gemeente voldoende tools in handen heeft om de juiste constructies te selecteren. Natuurlijk gaat het wel eens mis, natuurlijk kost het de gemeente weleens geld omdat een aannemer 'slim' heeft ingeschreven, maar over het algemeen vindt Akkers dat hij niet mag klagen.

Jos van Orsouw van de voetbalclub in Megen in de gemeente Oss doet dat wel. In de gemeente Oss is vorig jaar een uitgebreid rapport gepubliceerd van het Mulier Instituut, waarin een richting wordt aangegeven voor de sportontwikkeling. Van Orsouw vindt het enorm lastig om ontwikkelingen zo te beïnvloeden dat de kwaliteit van zijn velden beter wordt. In het algemeen ziet hij, net als Hans Akkers van de gemeente Nijmegen, dat clubs vooral meer kunstgras willen.

Natuurgras

Gelukkig worden de meeste wedstrijden nog steeds op natuurlijk gras gespeeld. Ook daar doen zich de nodige uitdagingen voor. De KNVB heeft aangekondigd ernst te gaan maken met het doorontwikkelen van één norm voor natuurgras. Normen voor natuurgras zijn al zo oud als de weg naar Jeruzalem. Om precies te zijn: dit jaar is het 50 jaar geleden dat de eerste normen voor natuurgras werden vastgelegd in een boekje van de Wageningse wetenschapper L.E.M. Klaar. Zijn werk is, hoe spijtig ook, compleet in de vergetelheid geraakt, maar is feitelijk nog steeds actueel. De normen die in dit boekje staan, zijn nog steeds honderd procent relevant. In een artikel in de vorige uitgave van Fieldmanager is al vastgesteld dat het grootste probleem niet de normen an sich zijn, maar de geldingskracht van die normen. Bonden moeten die normen weer tot de kern van hun beleid willen maken.

Ook de NGF in de persoon van Joris Slooten onderkent het probleem. De golffederatie heeft duidelijk de ambitie om de markt de duimschroeven aan te draaien, of op zijn minst met duidelijke richtlijnen

FORUM

Als de KNVB-gebruiksnorm zou leiden tot extra blessures, past er maar één reactie. Dan moeten die norm naar boven worden bijgesteld

te komen. Slooten geeft een voorbeeld – nog enigszins hypothetisch, want de discussie moet nog gevoerd worden, maar het geeft wel de richting aan. ‘Een green die meer dan twintig procent straatgras bevat, is heel lastig op een duurzame manier te beheren als een topniveau geambieerd wordt. Beheerders moeten meer sturen op de voorwaarden die een structurele speelkwaliteit mogelijk maken, in plaats van beheermaatregelen voor de korte termijn te nemen.’

De NGF wil zelfs nog een paar stappen verder gaan. Tijdens het afgelopen Dutch Open kwam NGF-bestuurslid Marieke van Rhijn met het serieuze bedoelde proefballontje dat alleen banen met een officieel duurzaamheidscertificaat zouden kunnen deelnemen aan officiële NGF-wedstrijden.

Duurzaam

Slooten maakt met zijn opmerking het bruggetje naar een nieuw onderwerp en een belangrijk onderdeel van het convenant: duurzaam beheer. De green deal komt eraan, een samenwerkingsverband om de komende jaren chemievrij te gaan beheren. Dit vanwege een wettelijk verbod op gewasbeschermingsmiddelen in 2020. Dat betekent hoe dan ook meer aandacht voor duurzaam beheer. De meeste mensen in de sector zijn het er wel over eens dat dit kan, maar dat wil niet zeggen dat het makkelijk is om de hele sector hiervan te overtuigen. In het algemeen zou je kunnen zeggen dat de golfsector hier een paar stappen vooroploopt. Het belangrijkste aspect daarbij is kennis. Greenkeepers en fieldmanagers die hun gazons op een duurzame manier beheren hebben een lastiger beroep dan de beheerder die ruim de beschikking heeft over chemie. Dat betekent – en daar lijken alle aanwezigen het over eens te zijn – dat er geïnvesteerd moet worden in kennis op het gebied van chemievrij beheer. Daarnaast pleit Pladdet ervoor om de communicatie met opdrachtgevers en gebruikers niet te vergeten. Over een aantal jaren zullen de velden er anders uitzien dan nu het geval is. Chemievrij beheer betekent dat we moeten accepteren dat er wat meer onkruid in

de velden zal voorkomen. Financieel is het onmogelijk om dezelfde kwaliteit te leveren wat betreft onkruidbestrijding als nu met behulp van chemie.

Recycling

Een ander belangrijk thema waarover in het convenant gesproken wordt, is duurzame renovatie van sportvelden. Ogenschijnlijk heeft het alleen maar voordelen om zand en infill dat vrijkomt uit oude velden te hergebruiken in de praktijk. Seth van der Wielen van Kybys ziet dat er veel koudwatervrees is op dit gebied. Beheerders en opdrachtgever oordelen heel makkelijk dat het eenvoudiger is om geen enkel risico te lopen. Van der Wielen: ‘Ik heb overigens het grootste respect voor beheerders die bewust kiezen voor een constructie waarbij bepaalde recycling-materialen worden uitgesloten. Het bekendste voorbeeld is het gebruik van EPDM- of TPE-rubber in plaats van gerecycled SBR-rubber uit oude autobanden. Daarbij geldt dat de financiële bonus vaak minimaal is.’ Gosewin Bos van Antea Group: ‘Het verschil tussen maagdelijk, nieuw infill-zand en gerecycled infill-zand is misschien twee euro. Waarom zou je daarvoor een risico lopen?’ Bos ziet dat overigens wel als een gemiste kans. De sector als geheel zou zich verantwoordelijk moeten voelen voor zowel de aanleg als voor recycling. Het kan niet zo zijn dat niemand zich verantwoordelijk voelt voor het opruimen van gebruikte velden. Dat past ook in de ambitie van de overheid om binnen tien of twintig jaar toe te groeien naar een volledig circulaire industrie.

Toekomst

De laatste jaren was er in de sport veel aandacht voor kunstgras. De hausse van een aantal jaren geleden, toen er jaarlijks 200 velden of meer werden gebouwd, was niet erg bevorderlijk voor de kwaliteit. Inmiddels is de markt behoorlijk afgetopt. Volgens Ceelen was dat goed voor de kwaliteit en ook – helaas voor de aannemers – voor de prijs. Aannemers waren gulzig en de

kopersmarkt veranderde in een korte tijd in een verkopersmarkt.

Een bijzondere positie wordt ingenomen door de hybridevelden. Dit soort velden wordt door veel partijen naar voren geschoven als een bijzondere mix van kunst- en natuurgras. In de laatste Fieldmanager werd een groot onderzoek besproken naar de conditie van hybridevelden in Rotterdam, waar deze velden veelvuldig zijn toegepast, maar op weinig waardering van de clubs kunnen rekenen (zie artikel in Fieldmanager 5, 2016). Volgens het panel is er al met al niet zo veel aan de hand. Er worden nog steeds hybridevelden gebouwd in Nederland en zo hoort dat ook, ook al zit het in Rotterdam op dit moment tegen. Blijft natuurlijk het feit dat het onderzoek in Rotterdam slechte reclame is voor dit soort velden. Balemans van de KNVB gaat nog een stap verder. Voor hem is de situatie in Rotterdam een bewijs dat er hoognodig een goede normering moet komen voor natuurgasvelden, waaronder ook hybridevelden vallen.

Conclusie

Als ik als gespreksleider na afloop van het expert-panel vraag wat men van de bijeenkomst vond, wordt het bijna stil. Het idee van het convenant wordt vooral door de bonden, NOC*NSF en de sportkoepel omarmd, omdat het goed is om af en toe de neuzen in één richting te zetten. Anderzijds hangt ook in de lucht dat sportbonden wel wat actiever en directiever mogen zijn. Natuurlijk is overleg belangrijk, maar uiteindelijk moeten de bonden de richting aangeven. De bonden hebben de macht, maar moeten weer leren om die macht te gebruiken.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6144